

BTIG NORWAY AS
Postboks 1815 Vika
0123 OSLO

VÅR REFERANSE
21/14259

DERES REFERANSE

DATO
20.12.2022

Tilsynsrapport fra tematilsyn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering

1. INNLEDNING

Finanstilsynet har gjennomført et tematilsyn i BTIG Norway AS (heretter omtalt som Foretaket) knyttet til Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, jf. lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering (hvv.).

Finanstilsynet varslet i brev datert 4. januar 2022 en temaundersøkelse i alle norske verdipapirforetak som ikke også er bank, og ba om at foretakene i forbindelse med den årlige rapporteringen knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering KRT-1189 vedla foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering (jf. hvvl. § 7), foretakets rutiner (hvv. § 8) og foretakets plan for opplæring av ansatte (jf. hvvl. § 36).

Finanstilsynet varslet i brev datert 15. mars 2022 tematilsyn i Foretaket. Foretaket oversendte redegjørelser og dokumentasjon knyttet til tematilsynet i brev datert 29. mars, 7. april og 10. mai 2022.

Basert på Foretakets redegjørelser og oversendte dokumentasjon, varslet Finanstilsynet 3. oktober 2022 i foreløpig rapport (Rapporten) om at det vurderer å fatte vedtak om å ilegge foretaket overtredelsesgebyr. Foretaket ga sine kommentarer til Rapporten 15. november 2022 (Tilsvaret).

Finanstilsynet har truffet vedtak om overtredelsesgebyr på 150 000 kroner slik det fremgår av punkt 5.

2. VIRKSOMHETSINNRETTET RISIKOVURDERING OG KUNDETILTAK

2.1 Rettslig utgangspunkt

Foretaket har konsesjon til å tilby investeringstjenesten som nevnt i verdipapirhandelloven (vphl.) § 2-1 (1) nr. 7, samt den tilknyttede tjenesten nr. 3 som nevnt i vphl. § 2-6 (1).

Det følger av hvvl. at rapporteringspliktige, herunder verdipapirforetak, plikter å gjennomføre tiltak for å forebygge hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket skal ha en risikobasert tilnærming, og skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering knyttet til sin virksomhet,

jf. hvvl. §§ 6 og 7. Minimumskrav til risikovurderingen fremgår av hvvl. § 7. Risikovurderingene skal dokumenteres, holdes oppdatert og stilles til rådighet for tilsynsmyndigheten, jf. hvvl. § 7 (5).

Foretaket plikter å ha oppdaterte rutiner for å sikre at virksomheten håndterer identifisert risiko og oppfyller plikter etter bestemmelser gitt i eller i medhold av hvitvaskingsloven, jf. hvvl. § 8 (1). Rutinene skal tilpasses virksomhetens art og omfang, jf. hvvl. § 8 (2).

Det fremgår av hvvl. § 9 at rapporteringspliktige skal gjennomføre kundetiltak etter hvvl. §§ 10 til 20 og løpende oppfølging etter hvvl. § 24 på grunnlag av en vurdering av risiko for hvitvasking og terrorfinansiering. Risikoen skal vurderes ut fra blant annet kundeforholdets formål, mengden kundemidler som skal inngå i kundeforholdet, transaksjoners størrelse, samt regelmessigheten og varigheten på kundeforholdet. For dette formål kan rapporteringspliktige utarbeide standardiserte risikoprofiler for kundene basert på virksomhetens risikovurdering etter § 7 og kriteriene nevnt i bestemmelsens første ledd. Kundens risikoprofil må holdes oppdatert. Rapporteringspliktige skal kunne påvise at omfanget av utførte tiltak er tilpasset den aktuelle risikoen.

Finanstilsynet uttaler i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019 som var gjeldende på tilsynstidspunktet) at det forventes at den rapporteringspliktige benytter ressursene der den identifiserte hvitvaskings- og terrorfinansieringsrisiko er størst. Det er ikke anledning til å fravike regelverket hvis risikoen er vurdert som liten, men ressursinnsatsen kan tilpasses risikoen. Rapporteringspliktige må identifisere og forstå risikoen foretaket er eksponert for. Alle rapporteringspliktige må ha en overordnet risikovurdering, jf. hvitvaskingsloven § 7. Risikovurderingen skal identifisere og vurdere risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering tilknyttet egen virksomhet og er utgangspunktet for den rapporteringspliktiges implementering av hvitvaskingsregelverket. Risikovurderingen må dokumenteres og den overordnede risikovurderingen skal fastsettes av foretakets øverste ledelse.

Ytterligere veiledning om gjennomføringen av risikovurderinger fremgår av Finanstilsynets reviderte veileder (rundskriv 4/2022) punkt 2.2.

2.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Finanstilsynet skrev at Foretaket ikke har hatt en virksomhetsinnrettet risikovurdering knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. Foretaket utarbeidet denne lovpålagte vurderingen først etter at Finanstilsynet etterlyste denne i mars 2022. Dokumentet var svært kortfattet, og omtalte kun noen hovedområder.

Finanstilsynet har bedt om og gjennomgått Foretakets tiltak knyttet til tre av Foretakets totalt syv kundeforhold. Gjennomgangen inkluderte dokumentasjon på kundetiltak gjennomført i forbindelse med opprettelse av kundeforholdet og løpende/periodiske kontroller.

Finanstilsynet fant i gjennomgangen ikke dokumentasjon som viste begrunnelsene for risikoklassifiseringen av kundene og ba Foretaket om å redegjøre for dette. Foretaket viser i e-post 10. mai til at det normalt foretar risikoklassifisering i forkant av at et mulig oppdrag for kunden blir presentert for Commitment Committee. Foretaket vedla et CC Memo for ett av de utvalgte kundeforholdene og viste til at dette sammen med vedlagte selskapspresentasjon er lagt til grunn for

Foretakets risikoklassifisering av kunden. Finanstilsynet kunne imidlertid ikke se at denne dokumentasjonen omhandler risiko for hvitvasking og terrorfinansiering.

Det var Finanstilsynets foreløpige vurdering at Foretaket ikke hadde utarbeidet en tilstrekkelig virksomhetsinnrettet risikovurdering og at risikoklassifiseringen av kundene manglet, jf. hvvl. §§ 6, 7 og 9. Forsvarlig risikovurdering av virksomheten og kundene er en grunnleggende forutsetning for Foretakets arbeid med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Risikovurderingen er også en forutsetning for hensiktsmessige rutiner, jf. hvvl. §8 (1).

2.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket opplyser at det er fullt klar over plikten til å gjennomføre en virksomhetsinnrettet risikovurdering, men ber om at det vektlegges at Foretaket har svært begrenset virksomhet. Det vises til at Foretaket har relativt kort historikk, med svært få kunder og liten variasjon i virksomheten, som gir lite grunnlag for en omfattende risikovurdering. Det opplyses videre at med økt virksomhetsomfang har styret gitt administrasjonen instruks om å gjennomføre en fullstendig virksomhetsinnrettet risikovurdering.

Foretaket viser til at det foretar risikovurdering av alle kunder, men innser at dokumentasjonen trenger forbedring. Foretaket har redegjort for de vurderinger som lå til grunn for risikoklassifiseringen av de tre kundene i utvalget. Foretaket innser at det ikke var skriftlig dokumentasjon på vurderingene, men fremholder at de faktiske vurderingene ble gjennomført i henhold til rutinene. Foretaket opplyser at det vil sikre at dette dokumenteres fremover.

2.4 Finanstilsynets konklusjon

Finanstilsynets konklusjon er at Foretaket på tidspunktet for tilsynet ikke hadde utarbeidet en virksomhetsinnrettet risikovurdering og at Foretaket ikke kunne dokumentere en risikobasert tilnærming til hvitvasking og terrorfinansiering, jf. hvvl. §§ 6 og 7. Foretaket kunne heller ikke dokumentere risikoklassifiseringen av kundene – som må ligge til grunn for Foretakets risikobaserte kundetiltak, jf. hvvl. § 9. Finanstilsynet tar for øvrig Foretakets tiltak til etterretning. Finanstilsynet imøteser Foretakets virksomhetsinnrettede risikovurdering når denne foreligger.

3. OPPLÆRING

3.1 Rettslig utgangspunkt og Finanstilsynets veileder

Det følger av hvvl. § 36 at rapporteringspliktige skal sikre at ansatte og andre som utfører oppdrag for foretaket, gis opplæring slik at de er kjent med virksomhetens forpliktelser etter hvvl. og i stand til å gjenkjenne forhold som kan indikere hvitvasking og terrorfinansiering. Opplæringen skal gis jevnlig slik at kunnskapen vedlikeholdes og oppdateres.

Finanstilsynet har i sin veileder til hvitvaskingsloven (rundskriv 8/2019) uttalt at hva som er tilstrekkelig vil avhenge av flere forhold, herunder produkter og tjenester som tilbys, størrelse på foretaket og risikoeksponering. Opplæringen må tilpasses den enkelte ansattes ansvar, oppgaver og rolle. Finanstilsynet anser det nødvendig at nyansatte får tilstrekkelig innføring ved oppstart av arbeidsforholdet. Hvilken oppdatering som er nødvendig utover dette vil bero på rettsutvikling, nye

interne rutiner, nytt risikobilde mv. Oppdateringen bør uansett skje med jevne mellomrom for å sikre vedlikehold av kunnskapen. Foretaket skal kunne dokumentere etterlevelse av opplæringsforpliktelsene. Etter Finanstilsynets syn innebærer dette at foretaket bør ha en opplæringsplan e.l., og at de kan dokumentere innhold og gjennomføring.

3.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

Ved innsendelse av dokumentasjon 28. januar 2022 viste Foretaket til at Foretaket har fem svært erfarne ansatte og at complianceansvarlig er ansvarlig for å holde de ansatte orientert om gjeldende interne rutiner og relevante lover og forskrifter. Det ble vist til vedlagte "Job description for the Chief Compliance Officer". Denne inneholdt imidlertid ingen informasjon om innhold i eller frekvens på opplæring.

Da Foretaket ikke hadde fremlagt dokumentasjon på gjennomført opplæring, var det Finanstilsynets foreløpige vurdering er at Foretaket ikke oppfylte kravet i hvvl. § 36.

3.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket opplyser at det er gjennomført opplæring i forbindelse med ny dokumentasjon for kundeaksept og for nyansatte. Det vises til at complianceansvarlig effektivt har sikret at alle ansatte er informert om gjeldende rutiner og regler relatert til tiltak mot hvitvasking. Siden Foretaket er lite har complianceansvarlig veldig god oversikt over virksomheten og kundene, og har gjennomført opplæring løpende og uformelt. Foretaket ser fordelen med en formalisering og vil implementere en plan for og dokumentasjon på gjennomført opplæring.

3.4 Finanstilsynets konklusjoner

Det er Finanstilsynets konklusjon er at Foretaket ikke har dokumentert at det er gjennomført opplæring i henhold til kravet i hvvl. § 36. Finanstilsynet tar Foretakets beskrevne tiltak til etterretning.

4. INTERNKONTROLL

4.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 35 (1) at rapporteringspliktige gjennom internkontroll i virksomheten skal sørge for at hvvl. overholdes.

4.2 Finanstilsynets foreløpige vurderinger i Rapporten

I varselet om tematilsyn ba Finanstilsynet blant annet om oversikt over gjennomførte compliancekontroller, funn og tiltak relatert til hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022, samt eventuelle internrevisjons- eller andre kontrollrapporter som omhandler foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022. Foretaket viste til at, som en del av det daglige compliancearbeidet, blir nye kunder kontrollert ved onboarding og deretter jevnlig i henhold til kundens risikoklassifisering. Det var ikke gjort funn som hadde medført tiltak relatert til hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022. Foretaket opplyste videre at det ikke hadde

utarbeidet spesifikke rapporter som omhandlet Foretakets tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering i 2021 og 2022.

Det forelå dermed lite dokumentasjon på Foretakets internkontroll knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. Finanstilsynet skrev at når Foretaket ikke hadde identifisert de omfattende bruddene omtalt i punkt 2 og 3 ovenfor så indikerte det også at det ikke var gjennomført tilfredsstillende internkontroll på området.

Finanstilsynets foreløpige vurdering var derfor at Foretaket ikke har etterlevd hvvl. § 35.

4.3 Foretakets kommentarer i Tilsvaret

Foretaket er enig i at hvitvaskingkontroller ikke fremgår eksplisitt i compliance-rapportene, men viser til at compliancefunksjonen er involvert i både kundeetablering og -oppfølging fra et hvitvaskingsperspektiv. Det vises til at mangelen på formell dokumentasjon er et resultat av at virksomhetens begrensede omfang gjør det mulig for complianceansvarlige å være til stede i hele den løpende virksomheten.

4.4 Finanstilsynets konklusjoner

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket ikke har etterlevet hvvl. § 35. Foretaket begrenser seg i Tilsvaret til å omtale kontroll av kundetiltak, og viser til at det har få funn knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering på grunn av begrenset virksomhetsomfang og få kundeforhold. Finanstilsynet har i denne rapporten påpekt sentrale brudd på hvitvaskingslovens krav til gjennomføring av og dokumentasjon på risikobasert tilnærming. Finanstilsynet presiserer at verdipapirforetak, etter hvvl. § 35, skal sørge for å kontrollere etterlevelsen av hele hvitvaskingsloven.

5. VEDTAK OM OVERTREDELSESGBYR

5.1 Rettslig utgangspunkt

Det følger av hvvl. § 49 (1) at dersom rapporteringspliktige eller noen som har handlet på vegne av et rapporteringspliktig foretak, har overtrådt §§ 6 til 8, kapittel 4, §§ 25, 26, 27, 28, 30, 35, 36, 39, 42, forskrift gitt i medhold av disse bestemmelsene eller forskrift gitt i medhold av § 52, kan tilsynsmyndigheten ilegge den rapporteringspliktige overtredelsesgebyr.

Det følger av hvvl. § 50 at det ved vurderingen av om det skal [...] ilegges overtredelsesgebyr etter § 49, skal det blant annet tas hensyn til

- a) overtredelsens grovhet og varighet
- b) overtrederens grad av skyld
- c) overtrederens økonomiske evne
- d) den rapporteringspliktiges risikovurderinger etter § 7 og rutiner etter § 8
- e) fordeler som er oppnådd eller kunne ha vært oppnådd ved overtredelsen
- f) om tredjeparter er påført tap
- g) graden av samarbeid med myndighetene
- h) eventuelle tidligere overtredelser av hvitvaskingsloven eller forskrifter med hjemmel i loven.

De samme momentene skal hensyntas ved utmålingen av overtredelsesgebyr.

På bakgrunn av rettspraksis legger Finanstilsynet til grunn at det ved ileggelse av overtredelsesgebyr overfor foretak stilles krav om at den eller de som har opptrådt på vegne av foretaket, har utvist alminnelig uaktsomhet. Skyldkravet kan oppfylles ved anonyme og kumulative feil.

5.2 Finanstilsynets konklusjoner

Det er Finanstilsynets konklusjon at Foretaket har overtrådt hvvl. §§ 6, 7, 9, 35 og 36. Overtredelsene gjelder forpliktelser hvor overtredelsesgebyr kan ilegges, jf. § 49.

God etterlevelse fra rapporteringspliktiges side er viktig i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering. Det legges i forarbeidene til hvitvaskingsloven til grunn at det er viktig for tilliten til hvitvaskingsregelverket og de rapporteringspliktige som skal gjennomføre det, at brudd på regelverket oppdages og sanksjoneres. Bruk av overtredelsesgebyr vil også ha en viktig allmennpreventiv virkning ved at manglende innrettelse etter regelverket gis økonomiske konsekvenser som innebærer at foretakene ikke oppnår økonomiske fordeler på lovovertrødelene.

Bestemmelsene om både risikovurdering og rutiner er grunnleggende for å etterleve hensynet bak hvitvaskingsregelverket om å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. Det er i forarbeidene fremhevet at det anses særlig alvorlig med overtredelser av bestemmelsene om risikovurdering og arbeidsrutiner eller større svakheter i etterlevelsen av disse bestemmelsene. Tilsvarende legges det i forarbeidene til grunn at foretakets etablering av egne rutiner for egen virksomhet, samt opplæring og kontroll av ansatte som er involvert i arbeidet med tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering, er grunnleggende forutsetninger for at arbeidet innrettes effektivt og på en tilstrekkelig måte.

Hvvl. § 50 lister som nevnt opp en rekke momenter som skal hensyntas ved vurderingen av om det skal ilegges overtredelsesgebyr og ved en eventuell utmåling. Listen over vurderingsmomenter er ikke uttømmende, og hvert moment angitt i § 50 vil ikke nødvendigvis måtte tillegges vekt. Det skal dermed gjøres en konkret vurdering.

Som det fremkommer i punkt 2 ovenfor, er det Finanstilsynets konklusjon at Foretakets mangel på risikovurdering etter hvvl. §§ 6 og 7 ga manglende grunnlag for utarbeidelse av arbeidsrutiner for å håndtere risikoen, jf. § 8. Finanstilsynet har også avdekket mangler som utgjør brudd på risikoklassifisering av kunder, jf. hvvl. § 9.

Finanstilsynet har i punkt 3 og 4 også konkludert med svikt knyttet til opplæring og internkontroll, jf. hvvl. §§ 36 og 35.

Samlet sett anser Finanstilsynet Foretakets overtredelser knyttet til risikovurdering, kundetiltak, opplæring og internkontroll å være alvorlige. Overtredelsene har pågått over tid og på områder som er grunnleggende for Foretakets samlede etterlevelse.

Når det gjelder grad av skyld, bemerker Finanstilsynet at det må forventes at foretak som yter investeringstjenester, setter seg inn i regelverket som virksomheten er underlagt, og at arbeidet med etterlevelsen av hvitvaskingsregelverket gis nødvendig oppmerksomhet og tilførsel av ressurser. Finanstilsynet har over tid påpekt viktigheten av rapporteringspliktiges innsats på anti-hvitvaskingsområdet, og at rapporteringspliktige gir feltet tilstrekkelig prioritet. Finanstilsynets

konklusjon er at overtredelsene skyldes uaktsomhet, og at brudd kunne vært unngått dersom Foretaket hadde viet etterlevelsen av dette regelverket tilstrekkelig oppmerksomhet.

På grunnlag av de alvorlige lovbruddene som er avdekket, og med henvisning til praksis på området, er det Finanstilsynets konklusjon at Foretaket bør ilegges et overtredelsesgebyr. Finanstilsynet har vurdert overtredelsenes art og omfang samt Foretakets skyld, og at Foretaket antas å ha hatt besparelser i form av lavere kostnader til regelverksetterlevelse. Tatt i betraktning Foretakets omsetning fra siste godkjente årsregnskap, mener Finanstilsynet at overtredelsesgebyret skal settes til 150 000 kroner.

5.3 Vedtak

Under henvisning til lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker (forvaltningsloven) § 16 fatter Finanstilsynet vedtak om å ilegge BTIG Norway AS et overtredelsesgebyr på 150 000 kroner for overtredelse av §§ 6, 7, 9, 35 og 36, i lov om tiltak mot hvitvasking og terrorfinansiering. Hjemmelen er hvitvaskingsloven § 49, jf. § 50.

Dette vedtaket kan påklages innen tre uker etter at vedtaket er mottatt. Klage sendes Finanstilsynet. Klageinstans er Finansdepartementet. Forvaltningsloven §§ 18 og 19, om partenes adgang til å gjøre seg kjent med sakens dokumenter, gjelder.

Overtredelsesgebyrer innkreves av Statens innkrevingsentral. I tilfeller der vedtaket ikke påklages, vil Statens innkrevingsentral sende krav om betaling umiddelbart etter klagefristens utløp. I tilfeller der vedtaket påklages, sendes kravet etter at klagen er avgjort av Finansdepartementet. Statens innkrevingsentralers frist for betaling er 3 uker etter faktura er sendt.

For Finanstilsynet

Geir Holen
underdirektør

Roy V. Halvorsen
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevne signaturer.